

Looierij Jacobs in de Molenstraat en zoon Kees Jacobs

In de Molenstraat in Gilze had de familie Jacobs een looierij. In de oorlog was er geen materiaal en alles was op de bon. Je moest alles aanvragen als je wat wilde hebben. Tijdens een bombardement is er een bom bij hen in de tuin gevallen en door alle scherven zijn de looierij en het huis behoorlijk verwoest. Ze zijn naar Chaam gegaan.

Met twee gezinnen in een huisje ging in tijd van nood wel, maar op den duur werd het toch wat krap. Dus zijn vader en moeder terug gegaan naar Gilze en hebben hun huis een beetje opgelapt, zodat het weer bewoonbaar was.

Op een gegeven moment kreeg zoon Kees een oproep om in dienst te gaan en zich te melden. Vanuit Gilze reed Joanneke Hapers met de bus van Diepstraten naar het station in Rijen. Kees is op een gegeven moment weggelopen en ondergedoken. Hij kwam in Chaam terecht en heeft 3 jaar ondergedoken gezeten bij de gezusters de Koning.

In de tussentijd waren zijn ouders weer terug in Gilze en als er dan een bombardement geweest was, reed de vader van Kees op zijn fiets naar Chaam om te komen vertellen dat alles goed was met hen.

Ze begrepen dat Kees zich ongerust maakte, want die hoorde vanuit Chaam al de bombardementen in Gilze. Kees dacht dan altijd: "Als er bij ons thuis maar niks gebeurd is".

Kees had ontzettend veel heimwee naar huis en dan sloop hij s 'nachts weg en ging op zijn fiets naar Gilze. Maar hij mocht van vader niet thuis blijven want de NSB was al verschillende keren aan de deur geweest om te vragen waar zijn zoon gebleven was. Vader zei dan dat hij weg was en dat hij geen idee had waar hij gebleven was.

Kees sliep dan s 'nachts tegenover bij Jansen in de schuur, in het stro.

En 's morgensvroeg fietste hij weer terug naar Chaam.

Hij heeft ooit een keer gefietst voor zijn leven, hij dacht dat ze achter hem aanzaten. Later bleek dat het koeien waren die voor en achter hem liepen, maar dat kon hij natuurlijk niet zien in het donker.

De boeren kenden eigenlijk alle onderduikers. Op het laatst werd hij ook wel wat brutaal en ze kenden hem allemaal. Hij was bij de kinderen de Koning en

daar waren drie ongetrouwde vrouwen en die runden daar een boerderijtje met een boerenknecht. En daar kwam hij toevallig terecht.

In die tijd speelde hij accordeon en toen er iemand jarig was, vroeg de boerin waar hij woonde en of hij langs kon komen met zijn accordeon. Zo had men af en toe toch wat ontspanning.

Toen hij in Chaam zat ondergedoken, waren er veel meer onderduikers bij de boeren. Kapelaan Hack uit Chaam hield zich op met de onderduikers.

Als ze tankvallen aan het graven waren bij de Belse grens (allemaal met een schop) en de kapelaan kreeg via andere onderduikers te horen dat ze razzia kwamen houden, dan reed hij op zijn fiets naar de Heikant waar ze dan aan het graven waren om hen te waarschuwen, zodat ze konden vluchten.

Daardoor heeft hij ooit twee nachten in het bos bij Martens in Strijbeek geslapen. Hij was bij Martens aangekomen en vertelde dat hij onderduiker was en heeft zich toen verscholen in de sloot. Mevrouw Martens zorgde voor dekens die hij over zijn hoofd kon leggen. Die nacht regende het volop en s 'morgens kwam mevrouw Martens een gebraden konijntje brengen, want hij had natuurlijk niets te eten. Hij heeft heel wat angsten doorstaan in die tijd.

Toen ze de tankval aan het uitgraven waren bij Strijbeek richting Meerseldreef, werd er in die tijd ook een bos aangeplant. Er zijn er toen verschillende naar toe gegaan. Sjef Hermans en Jantje van den Wildenberg zijn toen opgepakt, maar gelukkig weer teruggekomen. Ze hebben veel geluk gehad.

Ze zijn een keer op de vlucht geweest voor de politie en ze hoorden de kogels door de bossen fluiten. De politie schoot gewoon in het wilde weg.

Toen ze bevrijd werden, hoorden ze dat toen ze nog bij de boeren zaten.

Ze waren zo blij dat ze met verschillende onderduikers uit de buurt naar het dorp gingen. Daar kwamen de tanks aangerold van de bevrijders en die deelden sigaretten uit waar ze op af vlogen. Hij heeft zelfs nog een stuk meegereden op een tank. Toen kwamen de Duitsers terug en die schoten naast hem een man neer. Die man was ook gewoon gekomen voor de belangstelling vanwege de bevrijding.

Voordat de oorlog begon was hij net begonnen in de looierij van zijn vader, nadat hij van school gekomen was. Hij ging af en toe naar Waalwijk naar de vakschool. Toen de oorlog net begonnen was, moest men voor de Duitsers werken. Die namen alles mee. Toen kwam het bombardement, dus toen was het klaar en lag de looierij stil. Na de oorlog zijn ze weer begonnen met

opbouwen wat natuurlijk niet mee viel in het begin, omdat er niets was. Hij was nog een jonge gast maar heeft eigenlijk geen jeugd gehad, ze waren eigenlijk alleen maar bang in die tijd, heel veel angst beleefd. Hij zegt nu tegen de jeugd van rond de 20 jaar: "Wat hebben jullie een schone jeugd gehad".

Hij heeft tussen de oorlog en voor zijn onderduikerstijd in het distributiecentrum van Gilze en Rijen gewerkt. (In die tijd lag de looierij stil.) Dit kwam omdat zijn vader een kaartclubje had met zijn ome Piet en ome Kees en een zekere Dhr. van den Broek die directeur bij het distributiecentrum was.

Die van den Broek vroeg aan Kees wat hij zoal deed overdag. Niet veel zei Kees. Dan heb ik voor jou een mooi baantje zei van den Broek, kom maar bij ons in het distributiecentrum werken.

Het distributiecentrum Gilze en Rijen zat in het oude Raadhuis. Dat heeft Kees zo'n anderhalf jaar gedaan. Er werden bonkaarten uitgereikt en er verdwenen er wel eens in zijn zakken. Als hij dan bij een boer was die een fietsband nodig had zei Kees: "die krijg jij van mij". De boer blij en Kees blij, want die kreeg dan bijvoorbeeld weer boter van de boer. In de tijd dat hij in Chaam zat kwam directeur van den Broek hem opzoeken en dan had hij bonnen voor hem bij en zei: "Hier Kees, die kun je uitdelen".

Na de oorlog is hij weer in de looierij gaan werken. Ze hebben alles opnieuw op moeten bouwen, want alles was kapot. Dit ging heel moeilijk, want alles was op de bon. Je moest alles aanvragen, stenen, cement. Maar van lieverlee is het wel gelukt. Toen ze opgebouwd waren konden ze moeilijk aan grondstoffen komen, omdat die ook op de bon waren. Aan personeel konden ze ook niet zo gemakkelijk komen. Na de oorlog is er een Rijksbureau voor Huiden en Leder opgericht. Daar moest men zijn om alle vergunningen aan te vragen. Hij is verschillende keren naar Den Haag geweest met de trein om de vergunningen te bespoedigen en soms hielp dit.

Vroeger waren de huiden allemaal gedroogd en die bij hen waren hele huiden. Ze hadden honderden huiden en ze moesten altijd precies opgeven wat ze hadden, maar dat had zijn vader dus niet gedaan. Die had bij boer Klaassen in de schuur een heleboel huiden verstopt en

Het huis met daarnaast de looierij.

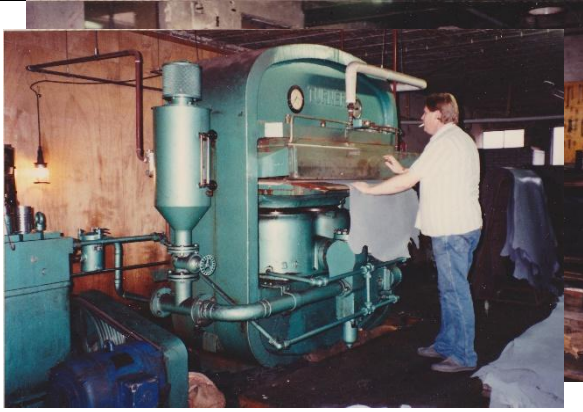
toen ze weer opnieuw op gingen starten, had hij meteen genoeg huiden om te beginnen.

De huiden kwamen voornamelijk uit het buitenland, want in Nederland was niet genoeg om de lederindustrie te voorzien. Alles werd geïmporteerd en het duurde minstens een maand voordat die in Nederland aankwamen, dus men moest zorgen dat ze genoeg voorraad hadden. De huiden werden ingekocht bij een huidenmaatschappij in Rotterdam.

Net na de oorlog zijn ze met 4 á 5 man personeel begonnen. In het begin deed men alles zelf wat het looien betreft, maar op het laatst kreeg men ze half geloid binnen.

Dit verhaal is verteld door Kees Jacobs

Het huis en de looierij zijn inmiddels gesloopt en er zijn nieuwe huizen gebouwd.

Kees Jacobs en Riet Sprangers zijn in 1950 getrouwd. De kerk was nog niet volledig hersteld. In de achtergrond is de looierij van Bart Rubbens te zien.